

Onderwerp: behandeling van de begroting SZW 2023

Geachte leden van de Vaste Kamercommissie SZW!

Op 29/30 november en/of 1 december a.s. vindt de plenaire behandeling plaats van de begroting van het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid voor het jaar 2023.

De Seniorencoalitie, waarin ANBO, KBO-PCOB, Koepel van Gepensioneerden en NOOM zijn verenigd, wil graag het volgende onder uw aandacht brengen.

Koopkracht

De begroting bevat een aantal maatregelen die de koopkracht van senioren moet verbeteren.

Eén van de maatregelen is de handhaving van de koppeling van de AOW met het minimum loon, waarbij het minimum loon met ruim 10% wordt verhoogd. Op zich een mooie impuls voor de verbetering in de koopkracht van senioren, maar het is toch deels een sigaar uit eigen doos. De inkomensondersteuning die iedere AOW'er ontvangt, wordt namelijk in 2023 en 2024 verlaagd naar € 5 per maand met ingang van 2025 zelfs afgeschaft.

Daarmee wordt een substantieel deel van de verhoging weer afgepakt. Als dit de manier is waarop het kabinet, zonder zelfs te willen wachten op het advies van de Commissie Sociaal Minimum, wil omgaan met de herijking van het sociaal minimum, dan belooft dat weinig goeds voor de verdere discussie.

Als gevolg van de systematiek van de koppeling in combinatie met de verlaging van de AOW, houden AOW'ers volgens onze berekeningen in 2023 uiteindelijk 7,7%-punt van de totale ca. 10% Wml-verhoging over. De begrotingscijfers laten een vergelijkbaar beeld zien: alleen al door de afbouw van de IOAOW leveren senioren, van de ca. EUR 2½ miljard die gemoeid is met de AOW verhoging, een bedrag oplopend van EUR 0,8 miljard in 2023 tot EUR 1,1 miljard in 2027 in.

Van het extraatje als gevolg van de extra 8,05% verhoging van het minimumloon houden AOW'ers dus nog minder over. De Seniorencoalitie betreurt dit, zeker omdat de totale inkomensontwikkeling van gepensioneerden sinds de kredietcrisis langjarig is achtergebleven en huishoudens met een gedeeltelijke AOW er relatief nog minder op vooruit zouden gaan.

Wij hebben tot onze spijt moeten vaststellen dat de Tweede Kamer het wetsvoorstel tot *Wijziging van de Wet op het kindgebonden budget tot intensivering van het kindgebonden budget in verband met koopkrachtondersteuning en tot wijziging van de Algemene Ouderdomswet en enkele andere wetten in verband met het afschaffen van de inkomensondersteuning voor AOW'ers* (Kamerstuk 36208) op 10 november heeft aangenomen.

Toch roepen wij u op om naar wegen te zoeken om:

- **de afschaffing van de IOAOW in 2025 niet in werking te hoeven laten treden dan wel mensen hiervoor te compenseren.**
- **de bij AMvB geregelde verlaging van de IOAOW in 2023 en 2024 terug te draaien.**

Kostendelersnorm in de aanvullende inkomensondersteuning (aio)

Nog altijd krijgen senioren die naast de AOW een aio ontvangen te maken met de kostendelersnorm in die aio.

Het behoeft geen betoog dat gepensioneerden die voor een aio in aanmerking kunnen komen behoren tot de groep mensen in onze samenleving in een financieel kwetsbare positie. In de huidige tijd van stijgende kosten van levensonderhoud door de hoge inflatie en de toenemende energielasten moet juist alles in het werk worden gesteld om deze groep in hun koopkracht te ondersteunen. Met andere woorden, een uitstekend moment om de kostendelersnorm in de aio voor deze groep te schrappen.

De Seniorencoalitie roept de Tweede Kamer in verband hiermede op om:

- **de kostendelersnorm in de aanvullende inkomensondersteuning (aio) te laten vervallen**

Leefvormen in de AOW

Na publicatie van het rapport Verkenning leefvormen in de AOW van het Ministerie van SZW in maart 2021¹ ging de seniorencoalitie ervan uit dat het kabinet met voorstellen zou komen om de AOW voor wat betreft leefvormen naar een model te vormen, dat meer in overeenstemming is met de huidige maatschappelijke opvattingen rondom samenstelling van huishoudens.

De begroting van het jaar 2022 kwam wellicht te vroeg voor hervormingen op dit punt, voor de onderhavige begroting van 2023 is dat niet het geval.

Want dat het tijd voor hervormingen is, staat buiten kijf. De huidige regeling is in de basis nog dezelfde als die ten tijde van de totstandkoming van de AOW halverwege de jaren 50 van de vorige eeuw. En uiteraard keek men in die periode anders tegen maatschappelijke verhoudingen aan dan heden ten dage het geval is.

De gelijkstelling van ongehuwd samenwonenden met gehuwden (jaren 80 van de vorige eeuw) was weliswaar een modernisering, maar als gevolg van de wijze waarop deze gelijkstelling werd vormgegeven, ontstonden veel misverstanden. De in de wet hiertoe opgenomen voorwaarden waren en zijn van subjectieve aard. En daarmee dusdanig onduidelijk, dat mensen onbedoeld en ongewild in een situatie terecht kwamen, waarin zij door de SVB geacht werden een gezamenlijke huishouding te voeren, terwijl zij daar zelf niet van bewust waren. En dat leidde vaak tot terugvorderingen van te veel ontvangen AOW-uitkering voor een alleenstaande.

Dit probleem speelde vooral een rol bij mensen met een latrelatie.

Voor die groep betekende de met het Besluit regels hoofdverblijf in dezelfde woning AOW ingevoerde tweewoningregel² een substantiële verbetering. Echter, voor andere groepen bood de

---

¹ TK 2020-2021, 32 043, nr. 558

² Stb. 2014, 385

regeling geen soelaas. Bijvoorbeeld het gehuwd paar die beiden over een eigen woongelegenheid beschikken.

De huidige probleemsituaties zijn zowel voor de AOW-gerechtigden zelf, als voor de Sociale Verzekeringsbank in de uitvoering, een uitdaging. Te denken valt aan de eerdergenoemde huwelijkspartners met ieder een eigen woning, gehuwden die al dan niet als duurzaam gescheiden levend kunnen worden aangemerkt, niet-gehuwde partners die niet aan de voorwaarden voor de tweewoningenregel voldoen, familieleden in de tweede graad die met elkaar samenwonen, grootouder en kleinkind die met elkaar samenwonen.

Voor de AOW-gerechtigde heerst onduidelijkheid, voor de SVB betekenen de huidige regels een extra handavingsinspanning. Een overbodige inspanning, want met aanpassing van de regels is handhaving op dit punt niet meer nodig.

De Seniorencoalitie vindt het daarom tijd om de AOW op het onderwerp leefvormen aan te passen aan hoe de maatschappij nu tegen het voeren van een gezamenlijke huishouding aankijkt. Daarmee moeten objectieve, dus niet voor meerdere uitleg vatbare, criteria worden geformuleerd.

Met deze criteria moeten AOW-gerechtigden weten waar zij toe zijn, zonder rekening te hoeven houden met hen onbekende omstandigheden.

De voorkeur van de Seniorecoalitie is om voor de beoordeling van het voeren van een gezamenlijke huishouding uit te gaan van de inschrijving in de gemeentelijke basisadministratie. Staat meer dan één meerderjarige op een adres ingeschreven, dan is sprake van een gezamenlijke huishouding. De ouder-kind relatie moet hier overigens uitgezonderd worden.

De Seniorencoalitie roept de Tweede Kamer op om:

- **de regels in de AOW over het voeren van een gezamenlijke huishouding te wijzigen in objectieve criteria**

De Seniorencoalitie wenst u een vruchtbaar debat toe.

25 november 2022, de Seniorencoalitie

ANBO	Anne Sipkens (directeur-bestuurder)
KBO-PCOB	Ingrid Rep (directeur)
Koepel Gepensioneerden	John Kerstens (voorzitter)
NOOM	Lucía Lameiro García (coordinator)